

Sorsközösség, költők asszonyai

Szendrey Júlia

Ne higgy nekem

Ne higgy nekem, ha mosolygok,
Álarc ez csak arcomon,
Mit felöltök, ha a valót
Eltakarni akarom.

Ne higgy nekem, ha dallásra
Látod nyílni ajkamat,
Gondolatot főd e dal, mit
Kimondanom nem szabad.

Ne higgy nekem, mikor hallasz
Fölkacagni engemet,
Megsiratnál, hogyha látnád
Egy ily percben – lelkemet!

Szendrey Júlia (1828–1868),
Szendrey Ignác uradalmi
gazdatiszt leánya, Petőfi
Sándor felesége

Júlia 1886 júliusában

Boncza Berta, „Csinszka”
(1894–1934), Boncza Miklós
erdélyi földbirtokos lánya,
Ady Endre felesége

Csinszka 1914-ben

Boncza Berta

Üzenet Júliának

Karcsú, erdődi szép tündérisasszony,
halálraszánt, kivételes virág!
Gyermekek anyja, megalázott asszony!
Adott-e megnyugvást a másvilág?
Küldött-e álmot kilobbant szemedre,
takarót? – ha síri ágyad hideg.
Késett jósaigtól, késett belátástól
föleinged végre agyonvert szíved?
Porrá hullott, csonttá aszott kezed
érzésben gyöngéden megcsókolom,
ha éjszakákon rámnéz bús szemed,
könnytől megszentelt testvéri jogon.
Csöndes testvérem, szent, halott rokon,
mi minden vár rám, magam sem tudom:
de emlékednek vallomást teszek,
szívemmel mindég melletted leszek.

Húszévesen szent elítéltek voltunk.
Választódtunk az önfeláldozáshoz,
selymesen szőke, hercegi hajam
illet a tied sötét bársonyához.
Naplót írtunk és húszévesek voltunk,
elégni vágyón fiatalok, szépek.
Elváltozó, pusztuló ifjúságunk
hamvát megőrzi a versek és a képek.
Együtt jártunk harcok dúlt mezején,
átszúrt szívünkötlett lett véres a dolmány.
Nagy földrengésben veszítettük el őket,
s árván vergődünk sorsunk tört hajóján.

Kértük a vihart, zúzzon porrá minket!
Hívtuk a halált, nem kellettünk néki!
Kifáradt a vész, s a zöldellő hantok
parancsot küldtek: hősin tovább élni!

Szenvedő évek vertarany keresztjén
játszik a holdfény, s mártírglória
díszíti fejed, megalázott asszony,
hősi halált halt, árva Júlia.

Nyugtalan évek föltisztult ködén át,
halott testvér, nyújtsd felém kezed,
elvérzett hősök csillagfényes útján
az utunk egy közös sírhoz vezet.

Mindkét verset a magyar költők Erdéllyel kapcsolatos verseinek Szentimrei Jenő által „egybeszedett” gyűjteményéből idéztük („Verseken tündöklő Erdély”, I. kötet, Castrum Könyvkiadó, Sepsiszentgyörgy, 1996).